

In onze contreien is het vrij ongewoon dat runderen en schapen de graasweiden delen. Nochtans, de associatie van deze twee herkauwers blijkt niet zó ongerijmd. Dat bleek op een studiedag laatstleden van het Waalse Centrum voor Landbouwonderzoek te Libramont.

Diversificatie of verbreding van de activiteiten is één van de mogelijkheden om als rundveehouder de inkomsten op peil te houden. 'Het houden van runderen én schapen kan een opportuniteit zijn', stelt Emmanuel Winance van het Waalse ministerie van Landbouw als introductie op de studiedag met als thema 'Schapenhouderij als diversificatie voor de rundveehouderij?'

Emmanuel Winance: 'België zit, net als Frankrijk, met een stevig structureel tekort aan lamsvlees. Tachtig procent van de consumptie in België of zo'n 17.000 ton karkasequivalent wordt geïmporteerd voornamelijk uit het verre Nieuw-Zeeland en het iets dichterbij gelegen Ierland.'

Winance beklemtoont dat de afzetstructuren nog braakliggend terrein zijn en dat lams- of schapenvlees door de burger gezien wordt als een natuurlijk product. 'Het imago van de rundveehouderij kan op die manier meedrijven op de "bio"-reputatie van de schapen.'

Schapen geen concurrentie

Maar de associatie van de twee herkauwers biedt niet alleen economische voordelen. 'Het is een publiek geheim dat de associatie resulteert in kwalitatief betere graasweiden en gezondere runderen', geeft Virginie Decruyenaere van het Waalse centrum voor Landbouwonderzoek (CRA-W) aan. 'Schapen eten daar waar runderen niet eten.' Schapen hebben een voorkeur voor 'kort' gras, daarnaast eten ze ook boterbloemen, zuringachtigen en netels. Ze vormen dus geen concurrentie voor de runderen. Integendeel, schapen kuisen de weiden op. Gezondere runderen is een ander voordeel van samenweiden. 'De maagdarmparasieten van het schaap infecteren de runderen niet en vice versa', vervolgt Decruyenaere. 'Door het kort afgrazen van het gras door de schapen kunnen de parasieten van het rund hun normale cyclus niet uitmaken want hun nieuwe gastheer is niet specifiek. De weide wordt aldus opgeschoond, waardoor de infectiedruk voor het rund daalt.'

Het CRA-W heeft momenteel te Libramont een veld- en proefstationproef lopen om de beste manier van uitbating te bepalen: tezelfdertijd gemengd op hetzelfde graslandperceel of alternerend, waarbij de schapen ná de runderen komen.

Raskeuze belangrijk

'Schapen moet je op een professionele wijze houden, anders is de ontgoocheling groot', waarschuwt Philippe Van Diest van de Waalse interprofessionele vereniging van schapen- en geitenhouders Ficow tijdens de studiedag. 'De klauwen van schapen horen jaarlijks een kapbeurt te krijgen en schapen moeten geschoren worden. Daarnaast zijn, nog meer dan bij het rund, preven-

tieve maatregelen tegen ziekten nodig.' Men opteert ook niet zomaar voor een bepaald ras. De keuze moet in de eerste plaats gerelateerd zijn aan de beschikbare arbeidstijd. 'De wijze waarop schapen worden gehouden is immers afhankelijk van de lengte van de seksuele activiteit, die op haar beurt rasafhankelijk is', legt Van Diest uit. Schapenrassen zoals Hampshire, Suffolk of Ile de France starten de seksuele activiteit reeds vanaf half juli, zodra de daglengte kort. Het zijn rassen die het op stal goed doen en een rantsoen op basis van krachtvoeder goed verwaarden. De lammertijd situeert zich in de maanden december en januari. De lammeren groeien op op stal en worden na 90 dagen geslacht op een gewicht van 35 à 38 kilogram.

Andere rassen, zoals het Bleu du Maine, Charolais en Texel, kennen hun seksuele "reveil" pas vanaf midden september wanneer de daglengte sterk begint te korten. Het zijn rassen die zich uitstekend lenen tot afmest op basis van een grasrantsoen. De dekkingen worden in deze rassen meestal zo georganiseerd dat de lammertijd zich begin maart situeert.

Schapenhouderij is een diversificatie die dicht bij het rund staat

Didier en Annick Parache uit Tronquoy in de Belgische Ardennen houden sinds een viertal jaren Belgische witblauwen samen met ooiën van het Ile de France-ras. Het rundveekoppel bestaat uit zo'n zeventig zoogmoeders, het schapenbestand uit een tachtigtal ooiën. Het bedrijf telt 60 hectare waarvan 25 hectare graasweiden, 20 hectare maaiweiden en 15 hectare akkerbouw voor de productie van gerst, haver en triticale. Het eigen gewonnen graan wordt zowel aan het rundvee als aan de schapen als complementair voeder verstrekt, vertelt Didier Parache. Bij de opstart is de 'autoconstructie' van de schapenstal de grootste investering geweest, 212 euro per ooi. Ook de afslui-

Didier Parache: 'Veel minder onkruiden'

tingen van de weiden werden lichtjes aangepast.

Het bedrijf heeft geopteerd voor het productiesysteem op stal. De ooiën lammeren van een Texel- of Ile de France-ras in de periode van november tot december, zodat de lammeren op stal afgemest zijn tegen eind juni. Het lamsvlees

Ooi en lam gaan dan begin april de weide op. Op drie maanden ouderdom worden de lammeren gespeend en op zes maanden ouderdom, op een gewicht van 40 à 45 kilogram, geslacht. Ten slotte zijn er nog rassen die het ganse

jaar seksueel actief zijn, zoals de Flevolander of de Inra 401.

Tweemaal winst

Tijdens het eerste semester 2003 schommelde de verkoopprijs van schapen per

wordt afgezet via de coöperatie Ovidis. De ooiën worden tezelfdertijd samengeveid met de runderen. Didier Parache: 'Van in het begin was de positieve invloed van het samenweiden duidelijk zichtbaar. We hadden nog maar weinig bossen in het gras en er was een veel grotere druk op de onkruidontwikkeling, vooral wat betreft de voor het rundvee schadelijke zuring.'

Over de opstart geeft Didier Parache aan: 'Schapenhouderij is een diversificatie die dicht bij het rund staat. Het is goed complementair. Maar opgelet: bij de opstart moet je van het schaap veel meer weten over parasitisme en dergelijke dan bij het rund. Een schaap veruwendigt minder ziektesymptomen.'

kilogram karkas rond de 4,95 euro. De tweede helft van dat jaar bedroeg dit 4,46 euro. De wol bracht 50 eurocent per kilogram op. 'Het verschil in verkoopprijs legt ten dele het verschil uit in rentabiliteit tussen de schapenhouders', poneert Charles Delmotte van het Waalse ministerie van Landbouw. 'Belangrijk is ook het verschil in productiviteit per ooi.' Op een tiental door het ministerie gevolgd bedrijven in 2003 bedroeg het laagste aantal lammeren per ooi 0,78. De best presterende veehouder behaalde een aantal van 1,43.

De productie van lamsvlees moet vanwege het arbeidsinkomen niet veel onderdoen voor een arbeidsinkomen uit zoogvee, zo blijkt uit de technisch-economische analyse van Delmotte. 'Veelal heerst bij veehouders een gevoel van zeer matige rentabiliteit', geeft hij aan. 'Dat is onterecht. Het berust op het denkbeeld dat het schaap de koe is van de arme man. Een ooi bracht omgerekend per grootvee-eenheid in 2003, exclusief premies, gemiddeld bijna 67 euro op, een zoogkoe 81 euro.'

Schapen houden naast rundvee kan dus economisch een interessante optie zijn. Bij gedeelde weiden wordt onkruidontwikkeling in de grasmat en parasitisme bij het rundvee gedrukt. Dat betekent winst voor veehouder en koe.

Guy Nantier

Vleesveeactiviteiten verbreden met schapenhouderij Tweemaal winst

